

1. A magyar nyelvben ritkán fordul elő a szavakban mássalhangzótorlódás, ám az alábbi példákban ezzel találkozunk. Találd ki, melyek ezek a szavak, egészítsd ki a megadott hangokat, hogy értelmes szavakká alakuljanak! Összetett szó is lehet a megoldás! Pl.mbb.....=galambbegy. (5 pont)

.....lcses.....

.....lct.....

.....ggysz.....

.....ndt.....

.....ggysz.....

2. Ebben a feladatban szavak jelentését keressük. Karikázd be a megfelelő jelentését az egyes idegen szavaknak! (5 pont)

1. objektív	a) finomkodó	b) kívülálló	c) tárgyilagos
2. ambíció	a) becsvágy	b) álom	c) tudatosság
3. szeparál	a) elkülönít	b) válogat	c) minősít
4. szintetikus	a) természetes	b) mesterséges	c) kedvelt
5. tendencia	a) útvonal	b) megszokás	c) irány

3. Most pedig nézzük a szavak felépítését! Keresd meg a helyét az alábbi szavaknak, írd őket a megfelelő helyre! (8 pont)

almáinkat, olvasni fognak, ebédelhetnének, igazságtalanságokat, bérci, hatalmasokat, készítéseket, akadályozhatják,

szótő + képző + képző + jel + rag:

szótő + képző:

szótő + képző + képző + képző + rag:

szótő + jel + jel + rag:

szótő + képző + jel + rag:

szótő + képző + jel + rag:

szótő + képző + jele + rag:

szótő + képző + képző + képző + jel + rag:

4. Következzen néhány nyelvhelyességi feladat.

a) Egészítsd ki az alábbi mondatokat a megfelelő toldalékkal! (3 pont)

-ba/-be, -ban,/ben

Nem bízom azok....., akik már egyszer hazudtak nekem.

Még világos..... haza szerettem volna érni.

Aki szerelem..... esik, az másként látja a világot, mint korábban.

b) Alkoss mondatokat az alábbi toldalékokkal ellátott szavakkal! (3 pont)

-nák– 1 mondat

.....

-nék – 2 mondat úgy, hogy más-más szám és személyű alany szerepeljen a két mondatban

.....

.....

.....

5. Nyelvünk és kultúránk szerves részei a közmondások és a szólások. Nézzünk néhány érdekes feladatot!

a) Szólások, közmondások keresése. *Lackfi János Tanulságok* című versének egy részletét olvashatod. Találj meg 4 szólást, közmondást, melyet megidéz a költő a versben! Írd le ezek teljes alakját!

Ki mint él, lassan járj, vízzel főz, húzza ág,

Szégyenlős koldusnak ne nézd a fogsorát.

Előre ne igyunk, tolláról madarat,

Jobb ma egy tűzok, és ki nem szól, bölcs marad.

.....

.....

.....

.....

b) Az alábbi közmondásokból hiányoznak a mássalhangzók! Pótold ezeket a kihagyott helyeken!

...í...ó... ..e...e...e... a ...e.....é.....

E... ..o...o..... ..á...a.... ..i...á.....

6. A következő feladatban az alább olvasható szöveget kell kiegészítened a kihagyott helyeken. A feladat megoldása során ügyelj a megfelelő toldalékolásra, hogy nyelvtanilag is helyes legyen a mondat és az egész szöveg! (forrás: Oroszlány Péter: Könyv a tanulásról) (8 pont)

A szókincs fejlődése

A beszédkésztség és a szókincs fejlődése mindenkinél csaknem teljesen azonos minta szerint történik. Egészen kicsi, 1-2 éves korban ez a olyan gyors, az új szavak olyan hirtelen bukkannak fel a gyermek, hogy azt szinte lehetetlen a megfigyelőnek követnie. Ez a fejlődés az első iskolaévekben még mindig megtalálható, a korszakban megy a az idegen szavak tanulása is. A felsőbb iskolákban ez a folyamat, az egyén szókincese most már sokkal kisebb mértékben, az iskolai tanulmányok befejeztével pedig az átlagos felnőttél már csak viszonylag igen kis fejlődésről ezen a téren.

7. Most jöjjön egy helyesírási totó. Az alábbi táblázatba beírt szavak közül keresd meg a hibásakat és helyesen írd le a pontozott vonalra! (5 pont)

máskép	gólya	muszáj	fönntart
bent	beljebb	kacsintgat	higgyen
orrgazda	parttalan	csermely	tett-tel
gipsszerű	margitszigeti	dicsér	folyt

.....

+ 1 kérdés: Melyik szó kakukktojás? (1 pont)

8. Most pedig következzen egy kis mondattan. Egészítsd ki az alábbi mondatot négy különböző szófajú szóval (vagy két tagú kifejezéssel) úgy, hogy négy különböző határozó szerepét töltsé be a mondatban! Határozd meg az általad írt szó- szavak szófaját és a határozó típusát is! (10 pont)

Ma reggel indultam az iskolába.

a)

szófaja:.....

a határozó típusa:

b)

szófaja:

a határozó típusa:.....

- c)
 szófaja:
 a határozó típusa:
- d)
- e) szófaja:
 a határozó típusa:

9. Egy kis költészet. Oldd meg a vershez kapcsolódó feladatokat!

Kányádi Sándor Hallgat az erdő (részlet)

Hallgat az erdő,
 csöndje hatalmas;
 mohát kapargat
 benne a szarvas.

Mohát kapargat,
 kérget reszelget.
 Szimatol, szaglász,
 cimpája reszket:
 ura a két fül
 minden kis nesznek.

Hallgat az erdő,
 csöndje hatalmas;
 kujtorog benne,
 éhes a farkas.

Éhes a farkas,
 éhében vesz meg.
 Szimatol, szaglász,
 horpasa reszket:
 ura a két fül
 minden kis nesznek.

Hallgat az erdő,
 kajtat a farkas;
 kérődzik csendben
 s fülel a szarvas.

Keress példákat Kányádi Sándor versének részétéből:

- szótöismétlés:
- két hangulatfestő szó:
- két alliteráció:
- megszemélyesítés:

Írd ki azokat az idézeteket a versből, melyek mindkét állatra vonatkoznak:

.....

Két idézettel szemléld a két állat állapotára vonatkozó ellentétet:

.....

10. A szövegértési feladat a közelgő ünnepről szól. Válaszolj a szöveg után található kérdésekre!

A karácsony története

A karácsonyt mint ünnepet az első niceai zsinat óta (Kr. u. 325) tartjuk számon. Ez a nap nemcsak Jézus születésének, hanem a család, a szeretet és az otthon ünnepe is. A szeretet ünnepéhez kapcsolódó hagyományok azonban, mint a karácsonyfa-állítás, egymás megajándékozása, a halászlé, a bejgli, a mézeskalács és még sok egyéb szokás, csak a 19. században alakultak ki, főként a kiegyezést követő békeévek polgári életéhez kapcsolódva.

Bár Jézus nem december 25-én született, mégis erre a napra időzítették a keresztények egyik legfontosabb ünnepét, ugyanis már a Római Birodalomban is fontos ünnepnek számított: ekkor ülték meg Saturnalia ünnepét, vagyis a téli napfordulót, amelyen Saturnus, a földművelés istene előtt tisztelegtek. Ez az ünnepség jóval hosszabb volt, mint a karácsony: december 17. és 25. között zajlott. Az ünnep utolsó napja éppoly jelentős volt akkor, mint most: ők Mithras, vagyis a felkelő Nap ünnepét ülték meg, hiszen úgy hitték, Mithras isten ezen a napon született. Az ókorban ugyanis rendkívül nagy tisztelete volt a meleg évszaknak, így a Napnak, hiszen ehhez kapcsolták az emberek a jólétet, a termékenységet. A hideget és a telet a nélkülözés időszakának tartották, míg a meleg volt az újjászületés.

A Római Birodalomban hosszú ideig üldözték a keresztényeket, minél több keresztény jelent meg, annál szigorúbban kívánták betartatni a többistenhitet. I. Constantinus császár volt a legelső római uralkodó, aki áttért a keresztény hitre, és ő volt az, aki az első niceai zsinaton bevezette a karácsony, vagyis Jézus születésének ünnepét. Nagyon okosan olyan időpontot választottak ennek a kereszténység szempontjából is meghatározó ünnepnek, amely a rómaiak számára is jelentős ünnep volt. Ugyanis nem lehetett egyik pillanatról a másikra egy egész birodalmat más vallás irányába elkötelezni, pláne nem gyökeresen más hagyományokkal. Éppen ezért igyekeztek már előtte is ismert hagyományokhoz, időpontokhoz ragaszkodni, hiszen így az átlagemberek is könnyebben fogadták a változást.

Számos szokás, mint például az örökzöldek tisztelete, nemcsak a rómaiak körében volt jellemző, a germánoknál, az egyiptomiaknál és a keltáknál is. Hitük szerint ugyanis az örökzöld ág, esetleg koszorú vagy fagyöngy a tél gonosz erőinek elűzését segítette a téli napforduló környékén, illetve az azt követő napokban. A keresztény kultúrkörben pedig az örök élet jelképe lett, és így kapcsolódott a Jézust övező ünnepkörhöz. (Forrás: <https://kultura.hu/karacsony-tortenete/> alapján.)

a) Mi volt az oka annak, hogy a régi rómaiak december 25-én ünnepelték az újjászületés ünnepét? Két okot írv le! (2 pont)

.....

b) Ki és mikor vezette be a karácsony ünnepét a keresztény ünnepek közé? (2 pont)

.....

c) Miért december 25-ének napját választották a karácsony ünnepének napjává? (2 pont)

.....

d) Mit jelent az örökzöldek tisztelete a különböző kultúrkörhöz tartozó népeknél? (2 pont)

.....

e) Kiről emlékeztek meg Saturnalia ünnepén? (1 pont)

.....

f) Állapítsd meg az alábbi állításokról, hogy igazak vagy hamisak! A pontozott vonalra írd I betűt, ha igaznak gondolod, és H betűt, ha hamisnak gondolod az állítást! (5 pont)

..... I. Constantinus volt az első római uralkodó.

..... A karácsonyfa állításának szokása kezdettől fogva fontos része volt az ünnepnek.

..... Mithras isten a rómaiak hite szerint december 25-én született.

..... Az ókori rómaiak a téli napforduló ünnepén a meleg évszak beköszöntét várták.

..... A rómaiak az örökzöldekkel üzték el a telet a téli napforduló környékén.

f) Mit jelentenek az alábbi szavak, kifejezések? (5 pont)

többitenhit:

erre a napra időzítették:

elkötelezni:

átlagemberek:

nélkülözés:

Megoldások

1. kulcsont, kulcsomó
filctoll

meggyszem, meggyszár, meggyszós
gondtalan

Minden helyes válasz 1 pont.

2. 1-c, 2-a, 3-a, 4-b, 5-c. Minden helyes válasz 1 pont.

3. ebédelhethének

bérci

akadályozhatják

almáinkat

hatalmasokat

készítések

olvasni fognak

igazságtalanságokat

Összesen 8 pont, válaszonként 1 pont.

4. azokban, világosban, szerelembe – 3 pont

-nák: Ők meg tudnák oldani a legnehezebb feladatot is.

-nék: Én hinnék neked, ha már nem hazudtál volna nekem.

A barátomék elvinnék magukhoz a kutyámat, amikor nyaralni megyek

A jó megoldások itt is 3 pontot értek.

5. a) pl.

A szegény embert még az ág is húzza.

Lassan járj, tovább érsz.

Jobb ma egy veréb, mint holnap egy túzok.

Madarat tolláról, embert barátjáról.

4 közmondásért 4 pont jár.

b) Kígyót melenget a keblén.

Egy bolond százat csinál.

Helyes válaszonként 1 pont.

6. fejlődés, szókincsében, gyors, ebben, legjobban/legkönnyebben, lelassul, bővül, beszélhetünk
Minden helyes válasz 1 pontot ért.

7. másképp, kacsingat, orgazda, gipszszerű, tettel

kakukktójás: folyt

1-1 pont a jó megoldásokért.

8. Ma reggel.....indultam az iskolába.

a) gyalog: módhatározó, határozószó

b) a barátaimmal: társhatározó, ragos főnév

c) edzés után: időhatározó, névutós névszó

d) álmodozva: állapothatározó, határozói igenév

2,5 – 2,5 pont, összesen 10 pont.

9. szótőisméltés: éhes-éhében

két hangulatfestő szó: ...kujtorog, szimatol, szaglász, kajtat

két alliteráció: szimatol szaglász, (mohát) kapargat, kérget (reszelget)

megszemélyesítés: hallgat az erdő

Írd ki azokat az idézeteket a versből, melyek mindkét állatra vonatkoznak:

"szimatol, szaglász"

"ura a két fül/minden kis nesznek"

Két idézettel szemléltess a két állat állapotára vonatkozó ellentétet:

szarvas: "mohát kapargat, kérget reszelget", vagy "kérődzik csendben"

farkas: "éhes a farkas, / éhében vesz meg" vagy "kujtorog benne/ éhes a farkas" vagy "kajtat a farkas"

Összesen 6 pont.

10. a) téli napfordulót ünnepeleék, a földművelés istene előtt tisztelegeék, a felkelő Nap ünnepeét ülték meg

b) I. Constantinus, első niceai zsinat (Kr. u. 325.)

c) „olyan időpontot választottak, (...) amely a rómaiak számára is jelentős ünnep volt”, „igyekeztek már előtte is ismert hagyományokhoz, időpontokhoz ragaszkodni”, az átlagembereknek is könnyebb volt elfogadni – a választ nem kellett idézetként beírni

d) a rómaiaknál, germánoknál, egyiptomiaknál, keltáknál a tél gonosz erőit üzte el, a keresztény kultúrkörben pedig az örök élet jelképe lett

e) Saturnusról, a földművelés istenéről

f) H, H, I, I, I

g) több istenségben való hit, több isten tisztelete

egy meghatározott / kiválasztott napra időzítették az eseményt

hívévé, segítőjévé tenni

olyan emberek, akik a közösségből nem emelkednek ki pl. valamilyen sajátos tulajdonsággal, képességgel, tudással

nélkülözés – hiányt szenvedni valamiben; szegénység, szűkölködés; nincs elég anyagi lehetősége életszükségeik fedezésére

Összesen 19 pont.

11. szövegalkotás

tartalom: 4 pont

- van neve a városnak

- legalább 4 nevezetesség, látnivaló szerepel az írásban

- utal a szöveg az elhelyezkedésre

nyelvhelyesség: 2 pont

- leíró szöveg

- egy útikönyv stílusának megfelelő írás

szerkezet: 1 pont

helyesírás: 2 pont

külsőalak: 1 pont

(a felvételi javítási útmutatója szerint)